

www.alvraddarna.se

ÄLVRÄDDAREN 2015

STRÖMMANDE VATTEN – LEVANDE LANDSKAP

ÄLVRÄDDAREN 2015

INNEHÅLL

- 3 **LEDARE: Ömsom vin, ömsom vatten**
Christer Borg
- 5 **INBJUDAN TILL ÄLVRÄDDARNAS ÅRSMÖTE**
- 6 **SÖTVATTENSARTER MINSKAR MEST**
Världsnaturfonden WWF
- 9 **DEN SVENSKA SKOGEN OCH DESS EKOLOGISKA SITUATION**
Sebastian Kirppu
- 14 **STRÖMSTAREN**
Lars Norman
- 16 **STACKMORADAMMEN ÄNTLIGEN UTRIVEN**
Vattnets vilja
- 19 **PRODUKTER FRÅN ÄLVRÄDDARNA**
- 20 **KALMARS STÖRSTA SJÖ FÖRSVINNAR**
Tino Åberg
- 22 **GUSTAF ULFSPARRES STIFTELSE RAPPORTERAR**
Pelle Klippinge
- 24 **ÖVER 100 ÅRS KAMP FÖR ÄLVARNA FORTSÄTTER**
Emanuel Blume
- 26 **SPONSORANDE FÖRETAG**

Illustration framsida: johnschuette.com

STORT TACK till alla som bidragit med
texter och bilder i Älvräddaren!

ÄLVRÄDDAREN utges av Älvräddarnas Samorganisation med ett nummer årligen. Manuskript, debattinlägg, brev etc är mycket välkomna. Foton, kartor och illustrationer är synnerligen önskvärda

Medlemskap

Enskild medlem: 150 kr/år
Enskild medlem + gåvopaket: 300:-/år
Familjemedlem: 200:-/år
Familjemedlem + gåvopaket: 350:-/år
Stödjande organisation: 250:-/år

Ordna ditt medlemskap via autogiro med blanketten som följer med tidningen eller läs mer här:
<http://www.alvraddarna.se/medlem/>

Sätt in pengar på vårt

Plusgiro 73 65 73 - 7.

Glöm inte att ange namn, postadress, telefon och e-postadress så att vi kan skicka meddelanden och vår alltid lika högtintressanta Älvräddaren till dig!

Gåvopaket

Gåvopaket innebär att du stödjer oss med ett lite större belopp. Du får då en buff, en självhäftande dekal och ett broderat märke för ryggsäck eller jacka så att du stolt kan visa att du är stödjande medlem. Dessutom kommer vi att under året via de företag och sponsorer som stödjer Älvräddarnas arbete att kunna erbjuda en och annan förmån vilket vi återkommer med i speciella utskick.

Sponsoring

Kontaktperson:
Peter Sjödin
peter@alvraddarna.se
eller 0702-104 930.

Donera

Vi är tacksamma för alla donationer, stora som små!

Redaktion

Matilda Segersäll
Kobjersvägen 10C,
227 38 Lund.
0736-100021
matilda.segersall@alvraddarna.se

Alexander Larsson
Kobjersvägen 10C,
227 38 Lund.
0761-271110
alexander.larsson@alvraddarna.se

Huvudadress

Älvräddarnas Samorganisation
Lissvägen 1
880 30 NÄSÅKER
0622-300 95, 0706-84 74 31
www.alvraddarna.se

Ordförande

Christer Borg
Kläppvägen 2B, 880 30 NÄSÅKER
0622-30095, 070-684 74 31
christer.borg@alvraddarna.se

Medlemsregister

Älvräddarnas Samorganisation
Lissvägen 1
880 30 NÄSÅKER
Tel: 073-834 07 76
medlem@alvraddarna.se

Layout

Tomas Transten,
Grafiska Huset AB
tomas@grafiskahuset.se

Tryck

TMG Tabergs, 2015

Ömsom vin, ömsom vatten

I förra årets ledare var jag optimistisk och såg fram emot att vi skulle kunna påverka våra riksdags- och regeringsledamöter positivt under året som nu gått. Givetvis har vi uppvaktat både olika departement och riksdag, och det arbetet fortsätter oavbrutet. Men i egentlig mening har inte mycket hänt.

DE SMÅSKALIGA kraftägarna har lyckats "skrämra" våra beslutsfattare så pass att beslut om att införa de föreslagna ändringarna i miljöbalken som vattenverksamhetsutredningen (VVU, 2012-2014) lagt fram för tillfället gått i stå. De stora kraftbolagens skrämselretorik efter att delbetänkandet SOU 2013:69 presenterades i oktober 2013 har tyvärr slagit rot hos en del politiker. Sveriges energisystem skulle vara hotat och till och med välfärden om man lyssnade på Svensk Energi. Dessa båda poler i vattenkraftssverige, de extremt småskaliga som till största delen ägs av privatpersoner och bedrivs som hobbyprojekt, och de stora kraftverkens ägarföretag, har alltså lyckats få den oerhört viktiga processen att miljöanpassa svensk vattenkraft att mer eller mindre stanna upp, i alla fall tillfälligt.

Ett projekt som syftar till att lösa denna knut har skapats av Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med Energimyndigheten. De har tagit fram en "nationell strategi" för miljöanpassningen av svensk vattenkraft i vilken de försökt att jämföra två storheter som normalt sett är svåra att jämföra; biologisk mångfaldsvärde och energinytta. Energinyttan är ju enkel att översätta till monetära siffror, men biologisk mångfald kan inte lika enkelt ges ett ekonomiskt värde, även om försök

har gjorts och görs. I framtagnandet av den nationella strategin, har myndigheterna använt en så kallad multikriterianalys, där dessa olika parametrar har kunnat jämföras på ett någorlunda rättvist sätt. Det hela har landat i en strategi som jag inte tror att någon kan vara emot i princip, nämligen att stora och kraftfulla åtgärder för att miljöanpassa vattenkraften i första hand ska genomföras i de kraftverk som inte är viktiga ur ett nationellt och regionalt perspektiv för energi- och effektförsörjning, medan de storskaliga anläggningar som spelar stor roll för effektreglering och energiproduktion inte ska åläggas lika genomgripande åtgärder som i de mindre kraftverken.

Det som Älvräddarna med flera har känt är svagt i slutsatserna är egentligen de faktiska siffrorna för vad som kan anses vara en acceptabel energiproduktionsminskning på grund av miljöåtgärder som fiskvägar och minimitappningar i torrfåror. I strategin menar man att 1,5 TWh energiförlust är acceptabelt, men inte mer. Underlaget och resonemanget bakom den siffran känns svagt och framtidsscenarierna som man diskuterat i underlagsmaterialet känns svävande. Man har inte tagit med den ökande nederbörd som SMHI i Sverige och Sintef i Norge ser komma fram till år 2050. Oavsett vilket modellverktyg SMHI och Sintef använt i dessa klimatscenarier, landar siffran på ungefär 5-6 TWh

mer vattenkraft i Sverige år 2050, på grund av ökad nederbörd, givet att alla andra parametrar som dämningssgränser etc. är desamma. Effektiviseringar i kraftverken, där det förekommer uppskattningar på mellan 1-3 TWh, är inte heller medtagna i den nationella strategin.

Jag menar att idén bakom projektet är bra med ett gott syfte, men att slutsatserna kring acceptabel produktionsförlust inte bara försvagar strategin, utan också faktiskt riskerar att minska trovärdigheten för strategin som ett instrument för politikerna.

Den nationella strategins förslag på miljöåtgärder blir helt enkelt allt för små, speciellt i den storskaliga vattenkraften. I princip menar man att inga som helst produktionsminskande åtgärder bör vidtas i bland annat Lule älv och Ångermanälven. Rubriken på projektet, "Hållbar vattenkraft" känns med det i beaktande som närmast falsk marknadsföring, eftersom huvudparten av våra stora älvar alltså i princip ska undantas från miljöförbättrande åtgärder.

Jag menar att grundtanken är rätt, men att hela paketet behöver "vridas till" så att fiskvägar vid vissa storskaliga kraftverk och en viss minimitappning genomförs, samtidigt som det skulle vara motiverat, att i de avrinnings-

Foto: Magnus Ström

Trollforsen i Pite älv. Foto: Lars Lindström

När det gäller kulturmiljöerna är detta ett svepskäl som inte har mycket fog för sig. För det första är det ingen som vill riva ner byggnader och miljöer kring vattendragen. För det andra är dessa miljöer ofta negativt påverkade av just vattenkraften, med betongkonstruktioner från modern tid i vattnet och kraftverksbyggnader som inte smälter in i de gamla miljöerna. För det tredje kan staten eller kommun ta över underhållsansvaret för dammar om dessa skulle ha ett stort kulturmiljövärde och rent av vara skyddade enligt kulturmiljölagstiftningen.

Äganderätten är också den ett märkligt argument. Äger man en tomt eller fastighet får man inte bygga ett småskaligt kärnkraftverk på platsen, inte heller har man rätt att t.ex. hålla ut spillolja på sin egen tomt. Av samma skäl, dvs. på grund av samhällets krav på god miljö, har man inte rätt att bedriva småskalig vattenkraft utan moderna tillstånd bara för att vattnet rinner genom fastigheten eller tomten. Att erfarna politiker med ovan sagt inte kan skilja på äganderätt och en ohämmad nyttjanderätt utan miljöhänsyn är bekymmersamt.

Men även om jag önskat en annan och framförallt snabbare utveckling under året som gått, finns det också saker som inger hopp. Intresset för vår organisation och våra mål ökar hela tiden och kunskapsnivån kring miljöjuridiken som omgärdar vattenkraften ökar enormt snabbt bland våra medlemmar och andra miljöengagerade. Vi har också ett väldigt bra samarbete med Naturskyddsföreningen, WWF Världsnaturfonden och Sportfiskarna. Tillsammans representerar vi flera hundratusen engagerade människor, vilka nu insett värdet av restaurerade ekosystem i våra strömmande vatten. Samtidigt ökar antalet förelägganden från länsstyrelser gällande krav på utrivning av dammar eller miljöbalkstillstånd för vattenkraftverk som bedrivits med så kallad "urminnes hävd" kraftigt i hela landet.

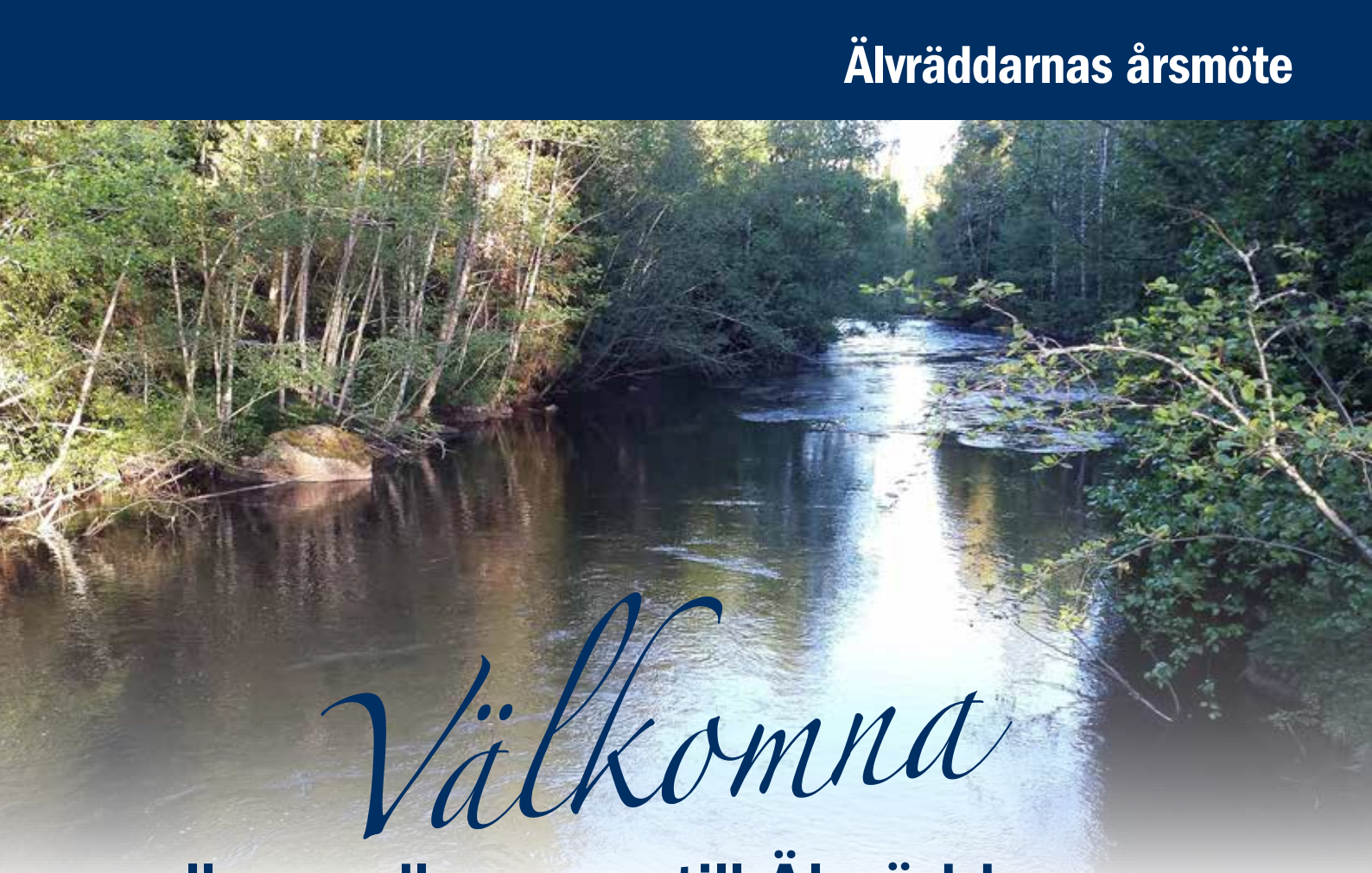
Jag är övertygad om att den process som startade kring åren runt 2009 är ostoppt. Alltför många människor är nu engagerade på alla nivåer i samhället, och kraften i detta är svår att överskatta. Därför ser jag med stort hopp och tillförsikt på de kommande årens utveckling i frågan om miljöanpassning av svensk vattenkraft, trots att det gångna året känts lite som att trampa vatten.

områden som enbart har småskaliga kraftverk, kunna kräva en fördelning av vatten mellan kraftverk och naturliga åfåror på upp till halva flödet. Det skulle få som konsekvens att en hel del av de minsta kraftverken skulle bli olönsamma, och därmed läggas ned. Hade nationella strategin tagit med den ökande nederbörden och effektiviseringar i kraftverken skulle detta vara möjligt, eftersom en nettominuskning på 3-4 TWh då skulle vara fullständigt rimligt och möjligt utan att äventyra energiförsörjningen. Ett sådant scenario skulle faktiskt innebära att svensk vattenkraft med ökningen av vattenkraft på grund av ökad nederbörd medtagen, kring mitten av seklet skulle kunna leverera mer energi än idag, trots betydligt kraftfullare miljöåtgärder än vad som nu föreslås.

En annan risk som jag ser är att den nationella strategin inte tagits fram på ett transparent sätt. Myndigheter med ansvar för vattenförvaltningen som Kammarkollegiet och de regionala vattenmyndigheterna har inte deltagit i arbetet med slutsatserna av projektet. Jämfört med vanliga statliga utredningar med utredningsdirektiv, har denna process

gått väldigt snabbt och det är oklart på vilken nivå inom Havs- och Vattenmyndigheten samt Energidepartementet slutsatserna har tagits fram. Samtidigt skriver de fem regionala vattenmyndigheterna i sina förslag till åtgärdsprogram för kommande sexårscykel i vattendirektivsarbetet, att hänsyn ska tas till strategin. Det innebär att Sveriges implementering av EU:s vattendirektiv riskerar att baseras på en strategi där det är oklart vem som skrivit vad, vilket mandat man haft och på vems uppdrag man tagit fram den.

När det gäller vattenverksamhetsutredningens förslag på ändrade regler i miljöbalken, har miljöminister Åsa Romson sagt att frågan bereds inom regeringen och att det är troligt att förslagen genomförs steg för steg. Som jag förstår beror denna senfärdiga hantering av de viktiga och nödvändiga lagförändringarna på att de småskaliga kraftverksägarna, oftast privatpersoner, i desperation över att man nu känner sig mer eller mindre övergivna av både Energimyndigheten och de storskaliga kraftföretagen, det senaste året fört en ilsken och upprörd argumentation om kulturmiljöer som riskerar att förstöras och äganderätt som kränks.

Välkomna

alla medlemmar till Älvräddarnas årsmöte i Bollnäs 22-23 aug 2015

Bollnäs är rikt på sjöar och vattendrag, med fantastisk natur alldeles runt hörnet är Bollnäs en stad med naturvärden nära inpå. Tyvärr är Bollnäs dessvärre också rikt på vattenkraftspåverkade vatten! Men genom ett starkt lokalt engagemang, där både kommunens politiker och invånare vågar ta ställning, ligger Bollnäs i framkant när det gäller kampen att återigen få levande sjöar och vattendrag. Efter år av arbete börjar vi nu se de första faktiska förbättringarna i våra vatten och arbetet med att få levande vatten fortgår med samma beslutsamhet.

ANMÄL SNARAST MÖJLIGT!

Boende finns på Sävstaåns vandrarhem, 5 minuter utanför Bollnäs. Pris per person och natt är 190 kr. Boende bokas direkt på telefonnummer: 070-777 78 68

Kontaktperson för årsmötet är Kina Christoffersson. Vid eventuella frågor eller funderingar ring 070-418 30 56 eller maila kina.christoffersson@alvraddarna.se.

PROGRAM

Fredag 21 augusti

På fredag kväll träffas långväga Älvräddare och de som vill. Eventuellt blir det en liten utflykt i närområdet, till Edeforsen där Fortum vill riva det befintliga kraftverket och bygga ett nytt.

Lördag 22 augusti

Lördagen inleds med ett styrelsemöte. Efter lunchen är alla medlemmar välkomna till årsmöte som följs av en föreläsning om flottledsrestaurering och utrivning av dammar av Anders Bruks.

Middag och fria aktiviteter.

Söndag 23 augusti

Vattenkraftskadad safari med Måndagsgruppen. Exkursion till kraftverk i närområdet som på olika sätt är aktuella. Vi besöker Sunnerstaholm, Dönje samt Övre och Nedre Bergfors i Galvån som Älvräddarna polisanmälde år 2012 eftersom de saknade tillstånd för verksamheten. Vi avslutar "safari" med Vildmarkslunch bland björnarna i naturreservatet vid Galvån, där det finns möjligheter till flugfiske för dem som vill.

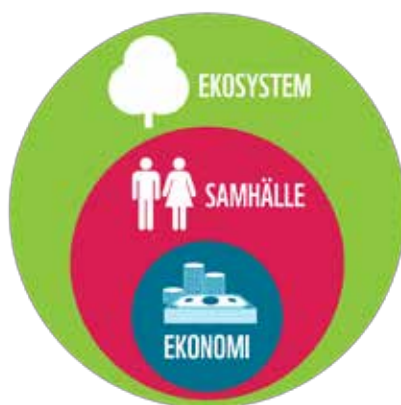
Sötvattensarter minskar mest

WWFs Living Planet Report visar oroväckande trender för den biologiska mångfalden och våra ekologiska fotavtryck. Mänskligheten på jorden kräver 50 % mer resurser än vad naturen kan producera. I Sverige måste vi inte minst ta tag i vattenkraftens påverkan på den biologiska mångfalden.

Vårt samhälle och vår ekonomi är beroende av en levande planet.

Hållbar utveckling har stått på den internationella agendan i mer än ett kvarts sekel. Människor talar med uppriktigt allvar om en ekologisk, en social och en ekonomisk dimension av utveckling. Ändå fortsätter vi att satsa på den ekonomiska dimensionen på bekostnad av den ekologiska. Vi riskerar att underminera sociala och ekonomiska framsteg om vi inte inser vårt grundläggande beroende av de ekologiska systemen. Bara på en livskraftig planet är det möjligt att upprätthålla social och ekonomisk utveckling.

Ekosystemen skapar grunden för mänsklighetens försörjning och ekonomi, inte omvänt. Men trots att människan är en produkt av naturen, har hon blivit den starkast omdanande kraften i de ekologiska och biofysiska systemen. Genom vår inverkan på dessa system, hotar vi inte bara hälsa och välfärd, utan hela vår framtid. Living Planet Report® redovisar den påverkan vi människor utsätter planeten för och vilka konsekvenser det får för samhället. Den understryker betydelsen av de val vi gör och de steg vi tar för att försäkra oss om att denna

Figur: Ekosystemen skapar grunden för mänsklighetens försörjning och ekonomi.

levande planet kan fortsätta att försörja oss alla, nu och i framtiden.

Svenskarna på tionde plats i "värstingligan"

I den senaste rapporten Living Planet Report®, som släpptes globalt i september 2014, har Sverige tyvärr klättrat från en trettonde plats till att ha det tionde största genomsnittliga ekologiska fotavtrycket i världen efter länder som Saudiarabien, Belgien, Singapore och USA. Från att i 2012 års rapport behöva 3,4 jordklot om alla på jorden skulle ta efter vår konsumtion, så motsvarar det svenska fotavtrycket nu 3,7 planeter.

FAKTA

Living Planet Index: Sötvattensarter har minskat med tre fjärdedelar på 40 år

Medan de ekologiska fotavtrycken växer, minskar den biologiska mångfalden. Living Planet Index visar att läget för världens biologiska mångfald ser värre ut än någonsin - bland annat har populationerna av fisk, fåglar, däggdjur, groddjur och reptiler minskat med 52 % sedan 1970. Mest allvarligt är det för sötvattensarter som minskat med hela 76 %. Förlusterna är störst i tropiska regioner och allra störst i Latinamerika.

De främsta hoten mot sötvattensarter är förlust eller fragmentering av livsmiljöer, förorening samt invasioner av främmande arter. Förändrade vattennivåer och ändringar i hur sötvattenssystem är sammanlänkade, till exempel genom dammbyggen och bevattningssystem, påverkar livsmiljöerna kraftigt.

”Tillsammans med Älvräddarna, Sportfiskarna och Naturskyddsföreningen arbetar WWF aktivt med att stödja vattenverksamhetsutredningens förslag om moderna miljökrav på vattenkraften.”

Hur vänder vi trenden och skapar en hållbar värld för alla?

Vi har bara en jord. I Living Planet Report visar WWF hur vi kan nå ett hållbart liv på planeten genom en rad praktiska handlingar: Vi måste leda investeringsströmmar från det som orsakar miljöproblem till lösningarna. Vi måste fatta rättvisa, långsiktiga och miljömedvetna beslut om hur vi ska förvalta de resurser vi gemensamt förfogar över. Vi måste bevara vårt återstående naturkapital och skydda samt restaurera viktiga ekosystem och livsmiljöer. Vi måste producera resurssnålare och konsumera smartare.

WWF om Sveriges vattenkraft

Vattenkraften är en viktig del av vår energiförsörjning eftersom den är förnybar och har liten klimatpåverkan. Den har dock flera andra negativa miljöeffekter och en stor påverkan på den biologiska mångfalden som måste erkännas och hanteras i betydligt större omfattning om vattenkraften ska vara en långsiktigt hållbar energikälla.

WWF är övertygade om att det går att göra nödvändiga miljöanpassningar utan stora negativa konsekvenser för det svenska energisystemet. En eventuell förlust av energi från vattenkraften kan kompenseras med annan förnybar energi, energieffektiviseringar, och i framtiden även med en ökad vattenmängd till följd av klimatförändringar och ökad nederbörd. Vinster i form av ökad turism och sportfiske, sociala och kulturella aspekter, måste också vägas in.

Tillsammans med Älvräddarna, Sportfiskarna och Naturskyddsföreningen arbetar WWF aktivt med att stödja vattenverksamhetsutredningens förslag om moderna miljökrav på vattenkraften. WWF i samarbete med Telge Energi och Älvräddarna stödjer bland annat ett projekt för att miljöanpassa vattenkraften i den hårt utbyggda Ångermanälven. WWF stödjer och deltar även i liknande projekt i Umeälven, Piteälven och Hedströmmen.

BAKGRUND

Världsnaturfonden WWF är en helt oberoende och partipolitiskt obunden miljö- och naturvårdsorganisation som bildades 1961. Med sina närmare fem miljoner supportrar är WWF en av världens ledande ideella naturvårdsorganisationer med projekt i mer än 100 länder. WWF arbetar för att hejda förstörelsen av jordens naturliga livsmiljöer och bygga en framtid där människor lever i harmoni med naturen.

Läs mer om WWFs arbete:

www.wwf.se

Living Planet Report (LPR) publiceras vartannat år. Den är ett samarbete med Zoological Society of London och nätverket Global Footprint Network. Rapporten ger en bild av planetens tillstånd, trycket på naturresurserna, förändringar i den biologiska mångfalden och i ekosystemen – samt vad detta betyder för mänskligheten.

Läs mer om Living Planet Report:

<http://www.wwf.se/vrt-arbete/ekologiska-fotavtryck/living-planet-report-2014/1580088-living-planet-report-2014-s-mr-planeten-jorden>

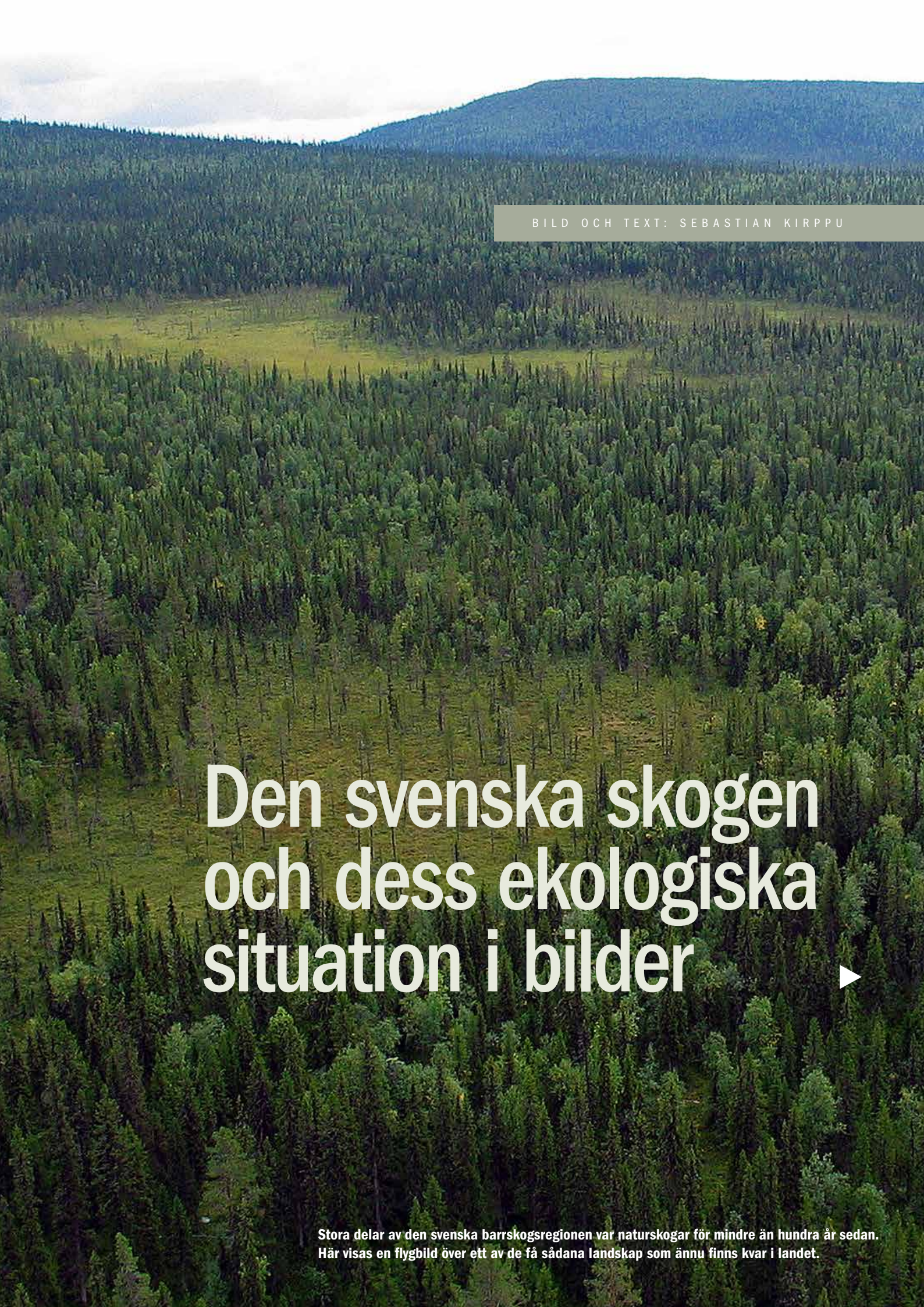

BILD OCH TEXT: SEBASTIAN KIRPPU

Den svenska skogen och dess ekologiska situation i bilder ▶

Stora delar av den svenska barrskogsregionen var naturskogar för mindre än hundra år sedan. Här visas en flygbild över ett av de få sådana landskap som ännu finns kvar i landet.

Dagens skogslandskap är ett schackbräde av hyggen och ungskogar, utsikt från Gråmossenberget i Malungs kommun.

Så här ser det moderna skogslandskapet allt för ofta ut – ekologiskt hållbart och funktionellt?

Den svenska modellen bygger på frihet under ansvar och att hänsyn till skogens invånare skall tas vid skogsbruksåtgärder. Här har man lämnat en trädgrupp och några torrträd. Räcker dessa för att bevara ett ekologiskt funktionellt skogslandskap?

Här har en tallskog avverkats för att senare hyggesbrännas som en naturvårdsåtgärd i miljöcertifieringen FSC. Bränningen blev så dålig att man var tvungen att åka dit i efterhand och markbereda hygget – ekologiskt eller ekonomiskt hållbart?

Bränning för naturvårdens skull efter avverkning – gynnsamt för brandberoende organismer? Den svenska modellen eftersträvar ett levande skogsekosystem på landskapsnivå, där ett rationellt skogsbruk skall kunna bedrivas sida vid sida med djur och växter som har naturskogen och dess ekologiska förehavanden som sin livsmiljö. Håller det då att skogsbruket fortsätter att driva sin frihet under ansvar på detta sätt?

Vilken plats av dessa ovanstående bilder är troligen den mest intressanta ur ett ekologiskt perspektiv? Sotsvart praktbagge är helt beroende av rykande varm ved för sin fortplantnings skull. Arten har flugit kilometer efter kilometer när röklukten från en skogsbrand avslöjat sig. Väl framme letar hannar efter honor och en rykande varm plats att fortplanta sig på. Hur skulle en sotsvart praktbagge känna sig när han/hon kommer fram till ett bränt hygge där nästan ingen rykande ved finns till hands?

Ett ekologiskt hållbart skogsbruk bör inte förstöra markens naturlighet, inte påverka markvattnets vägar, inte köra sönder bäckar och fukt, där vatten rinner stora delar av året. Hänsyn som borde vara lätt att ta till sig och förstå ser ändå i verkligheten ut så här. Man undrar vad maskinföraren tänkte när han för 8:e gången körde sin tunga maskin fullastad med timmer genom dessa spår? Viktor går i spåret och han är omkring 1,80 meter lång. Spåren är alltså närmare två meter djupa!!

Avverkningsplanerad (gulröda snitslar) naturskog med höga naturvärden. Hänsyn (blå-vit-röda snitslar) som ska lämnas i samma avverkningsstrakt. Var ska granskogens djur och växter ta vägen? Hänsynen är en myr med några få tallruskor på. Är denna hänsyn gynnsam för granskogens växt- och djurlivs framtida fortlevnad?

Tallnaturskog där naturen själv fått ombesörja för sitt liv och för sina bosättare. Här trivs alla djur och växter som är knutna till tallskogens ekosystem.

Människoskapad tallskog, syns någon skillnad med bilden till vänster? LRF samt Skogsägarföreningarna åberopar sina medlemmars skötsel av skogen som en förutsättning för biologisk mångfald i skogen. Stämmer detta in på t ex tallskogens ekologi?

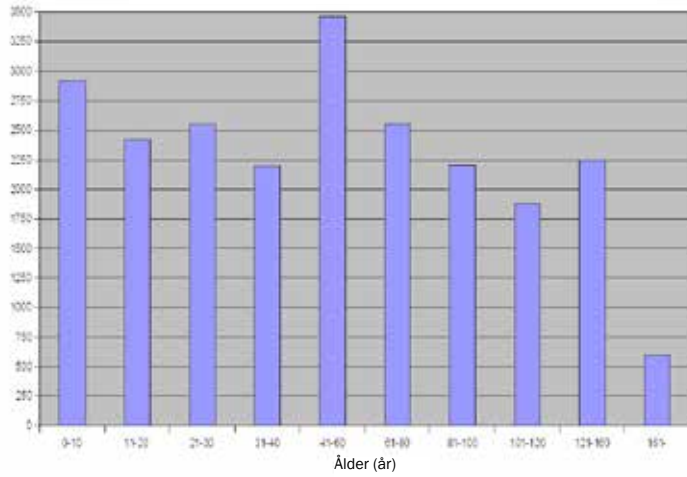

Granurskog som är en oas av biologisk mångfald där alla djur och växter som är beroende av granskogens ekosystem för sin överlevnad finns.

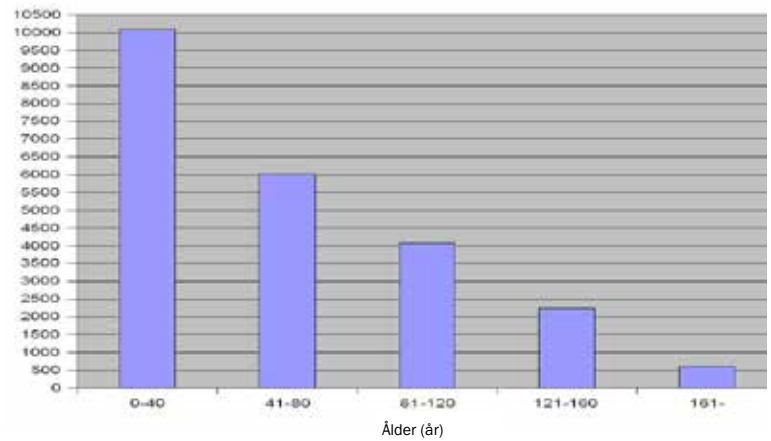
Hur blir det med djur och växter när människan skapar granskog?

Ålderklassfördelning i den svenska skogen

Riksskogstaxeringens sifferexercis visar på jämnhöga staplar över skogens åldersfördelning i landet. Det ser bra ut för den svenska skogen, den enda avvikelserna är gammelskogen som lyser med sin frånvaro och har en liten stapel längst till höger. Men vänta lite nu, stämmer detta? När man granskar siffrorna från RST så ser man att där finns 3 olika åldersintervall, 10, 20 och 40. Kan man göra jämförbara diagram av sådant? Nej, omöjligt!

Ålderklassfördelning i den svenska skogen

Vi ställde ihop ett intervall som passade alla de olika intervallen i det ursprungliga diagrammet. Så här ser verkligheten ut i den svenska skogen. Naturskogen är snart ett minne blott. Gammelskogen utgör omkring 10% av den svenska skogen. Enligt en i mångt å mycket samstämmig forskarkår bör 20% skyddas för att bevara ett fungerande skogsekosystem. Hur rimmar det med dagens svenska skogslandskap framavlat av den "Svenska modellen"?

En naturskog med hög biologisk mångfald inventeras av biologer. Skogen var avverkningsanmäld och skogsbolaget hade inte sett de höga naturvärdena som fanns.

Trots alla bevis som biologerna påvisade om skogens biologiska värden och som skogsbolaget i sin miljöcertifiering lovat att inte avverka så struntade de i kunskapen om naturskogen.

1958

1973

1986

2005

En tydlig bild från det svenska skogslandskapet och dess förändring kan ses i kartorna till vänster. Sen trakt- eller kalhyggesbruket, som det också kallas, fick genomslag och den svenska modellen slog igenom har det pågått en fragmentering av landskapet som saknar motstycke. Kartor som tagits fram av Statens Lantbruksuniversitet i Umeå där man jämfört gamla flygbilder över Vilhelmina och Åsele kommuner i Västerbotten från olika år.

Första kartan är från 1958 och det gröna är orörd skog, många gånger gammal skog. De blå områdena är sjöar, älvar och dammar och det grå i vänstra kanten är fjäll och i resten av kartbilden är det myrar. Nästa bild är från 1973 och då har storskogsbrukets kalhyggesmetoder börjat fragmentera det gamla orörda urskogslandskapet. De gula områdena är hyggen eller ungsko- gar planterade efter kalhugningen. Den tredje kartan är från 1986 och den sista kartan från 2005.

350 år gammal tall avverkad av ett miljöcertifierat skogsbolag

353-årig gran

Denna utveckling av det svenska skogslandskapet som kartorna ovan visar är inte unik för dessa båda kommuner i Västerbotten. Denna fragmentering och utveckling har skett i hela vårt land, även i Värmland. Norra Värmland är likadant och idag återstår små områden som minnen av det historiska naturskogsland-

skapet som för 50-60 år sen dominerade det nordvärmäländska skogslandskapet, naturreservaten är biologiska oaser i en öken. De sista gammelträden som sitter på en månghundraårig historia försvinner från skogslandskapet och kommer troligen bara finnas kvar i våra få kvarvarande naturreservat. I Värmland utgör naturreservaten endast 1,5 % av all skog i länet.

Det är inte bara skogens djur och växter som råkar illa ut av det storskaliga kalhygges-skogsbruket. Vattnets ekologi blir ruinerat på samma sätt vilket är självklart då vattnets ekologi är beroende av skogens liksom skogen är beroende av vattnets. De kantzoner som borde lämnas för att skogen och träden skulle kunna skydda vattnet och dess ekosystem lyser med sin frånvaro i den svenska skogen. I Sverige tror vi fortfarande att vårt land är världens mest miljövänliga i fråga om allt som har med naturresursutnyttjande

att göra, t ex skogsbruk. Vi till och med marknadsför den "Svenska modellen" med hjälp av Skogsstyrelsen, Skogsindustrierna, LRF, SLU och KSLA samt SIDA till resten av världen som "Världens mest miljövänliga skogsbruk". Men är den svenska modellen verkligen så bra? Den svenska hemmablindheten när det gäller skogsbruk är ett fenomen som lyser igenom i hela vårt samhälle.

Strömstaren

Strömstaren letar nattsländor på åns botten.
Akvarell: Thommy Gustavsson

PLÖTSLIGT sitter strömstaren på en sten i forsen. Ett svartvitt klot som försvinner med ett plask i forsvirlarna. Den eleganta tättingen är mer än någon annan fågel en del av det strömmande vattnet. För ingen annan art vid våra vatten har evolutionen spelat på så fina strängar av anpassning. När den tar sig fram med klippande vingtag bland bottenstenarna på jakt efter sländlarver är den ensam om sitt beteende bland svenska fåglar. Samtidigt är strömstaren ett av flera exempel på en art i en näringskedja som finns i strömmande vatten men också söker sig upp på land.

Det rinnande vattnet är vår mest produktiva sötvattenmiljö. Tusentals smådjur kan förekomma på en enda kvadratmeter av botten. Dit hör musslor, snäckor, maskar, sländlarver, knott och olika kräftdjur. Livsrikedomens nyckel är vattnets ständiga rörelse. I en

aldrig sinande ström förs livgivande syre och föda till vattendragens invånare.

Plötsligt plaskar det till helt nära - strömstaren igen. Far som en kork bland forsvirlarna. Tar sig upp på en sten. Niger och knixar. Så börjar den spela. Mitt i den ångande kolden! Med läten som om vattnet själv angav tonen i israssel och sorl. Byter position till en sten längre ut. Far i en båge som en svart kula längre bort. Men ljudet fortsätter att nå fram. Nu utan distans eller väderstreck. Föds av älven och återtars av den.

Bild till vänster: På iskanten. Foto: Thomas Sandberg.

Bilder till höger: Övre vänster Strömstaren kommer upp till ytan med en nattslända. Foto: Thomas Sandberg. **Övre höger** Silhuetten av en strömstare. Foto: Kent Moén. **Undre vänster** Den eleganta tettingen är mer än någon annan fågel en del av det strömmande vattnet. Foto: Thomas Sandberg. **Undre höger** Strömstaren matar en av sina ungar som nyss lämnat boet. Foto: Kurt Skoog.

"Den eleganta tättingen är mer än någon annan fågel en del av det strömmande vattnet. För ingen annan art vid våra vatten har evolutionen spelat på så fina strängar av anpassning. När den tar sig fram med klippande vingtag bland bottenstenarna på jakt efter sländlarver är den ensam om sitt beteende bland svenska fåglar."

Stackmoradammen äntligen utriven

Tino Åberg, Vimmerby-Västernik Älvräddargrupp

I omgångar har Fortum under ett drygt decennium försökt ersätta den gamla Stackmoradammen i Oreälven med ett kraftverk. Den gamla dammen som saknade tillstånd, återfanns i Orsa kommun i en lagskyddad älvsträcka, något som alltså inte hindrade dammägaren att försöka bygga ut älven.

MOTSTÅNDET MOT en utbyggnad har varit massivt såväl lokalt som regionalt och nationellt. Som ett meddelande från älven själv rasade dammen två gånger under processen under år 2008 och 2009. Båda gångerna byggde Fortum upp dammen. Men i februari år 2011 meddelades domslut som krävde en utrivning av dammresterna, senast vid utgången av december månad år 2014. Fortum tog god tid på sig.

Under de första 3 åren hände inget, vilket medförde stora lokala motsättningar mellan å ena sidan miljö- och naturvården och å andra sidan från ett nyupptäckt kulturvärde i dammen och den till dammen relaterade Stackmora tullkvarn. En mängd argumentet för att bevara dammresten presenterades - det ena mer onyanserat än det andra. Även markorganisationer som Orsa Besparingsskog dykte upp på arenan och blev en intressent av att intervensera anläggningen i en tro att

dammen kunde bevaras trots ett domslut. Andra konsekvenser var att den för naturvården hårt arbetande fiskevårdsföreningen via ett organiserat övertagande förlorade sitt inflytande över fiskevårdsområdet. Istället började den nya styrelsen jobba aktivt för att bevara en miljökadlig dammrest med ett villkorat domslut. Det gick så långt att dammen blev en valfråga under hösten 2014 där C, KD och SD framhärade att dammen skulle bli kvar om de fick lokalbefolkningens röst.

Under 2014 började Fortum så sakteliga att röra på sig och rivningsarbetet planerades starta under hösten. Höga flöden begränsade arbetsmöjligheterna och inte förrän den 24 november kunde arbetet med att riva dammen starta. Arbetet fortgick därefter ända fram till den 23 december då tillsynsmyndigheten godkände att den enligt domslut föranstaltade nivån i älven hade uppnåtts. Dock fanns relativt stora mängder sprängsten kvar vid den östra älvsidan. Därför återupptogs arbetet 12 januari 2015 och fortsatte fram till 27 januari. Det som nu återstår är att naturalisera dammområdet genom att ta bort rester av tillfört material som sprängsten och återställa älvbotten.

En mångårig kamp är över och den här gången med miljön som stor segrare sammanfattar Jonas Rexefjord, ordföranden i den lokala älvräddargruppen Vattnets Vilja. Detta betyder mycket för såväl riksintressena i Oreälven som för Orsa som samhälle och dess utvecklingsmöjligheter. Nu skapas goda förutsättningar för att tillgängliggöra Oreälvens avringsområde, med fina lek- och uppväxtområden, för stor sjövandrande öring från sjön Siljan.

Nya logotypen

Hood/Huvtröja - Marinblå med brodyr. Ekologisk bomull.

S M L XL XXL

Pris

400:-

Antal

Summa

T-Shirt Ljust gråblå med tryck. Ekologisk bomull.

S M L XL XXL

120:-

T-Shirt It's Payback Time. Beige med blått tryck. Ekologisk bomull.

S M L XL XXL

250:-

Keps - Sandfärg. Ekologisk bomull.

90:-

Broderat märke - 65x65mm

45:-

Dekal - 90x90mm

30:-

Böcker:

Vattenriket i Vålådalen

- Ingemar Näslund och
Micke Sundberg

En bok om livet under
ytan i några av landets
mest extraordinära
vattenmiljöer.

Allt överskott går till Älvräddarna

320:- (inkl. frakt)

Levande vatten

- Lars Norman och Kent Moén

"Unika bilder av levande vatten-
miljöer som hänför och inspirerar,
och natur-lyriska texter som för oss
ut till vattnet och via naturveten-
skapen, in till det ursprungliga."

Allt överskott går till Älvräddarna

290:- (inkl. frakt)

Faktura bifogas varorna. Frakt tillkommer.

Du kan även beställa genom

webbutik på vår hemsida: www.alvraddarna.se

Adress: Älvräddarnas Samorganisation

Lissvägen 1

880 30 NÄSÅKER

Tel: 073-834 07 76

Namn

Adress

Tel

Epost

Kalmars största sjö försvinner

Vimmerby-Västervik Älvräddargrupp arbetar med Kalmar Läns största insjö Yxern. Sjön är belägen i både Vimmerby och Västerviks kommun. Genom en vattendom från 1938 togs sjön i anspråk som vattenmagasin för ett antal småskaliga vattenkraftverk liggande nedströms. Yxern blev kraftigt reglerad med stora vattenståndsvariationer på cirka tre meter. Sedan regleringen av sjön började år 1947 har stora delar av sjön koloniserats av vass. I södra delen av sjön Yxern uppskattar markägare att över 50 hektar av sjön försvunnit, där det förr var vatten finns nu vass och åter vass. Djurlivet påverkas av den hårdhanta regleringen av sjön, då många fågelarter häckar strandnära och fisk får sina lekplatser förstörda då strandzonen torrläggs vid lågvatten.

Trots att det är länets till ytan största insjö, så var den okänd för de flesta, inte minst för politikerna från både Vimmerby och Västervik. Prio ett under 2014 var att en gång för alla sätta sjön Yxern på kartan, samt uppmärksamma allmänheten på den rådande situationen i sjön. Under

Tino Åberg, Vimmerby-Västervik Älvräddargrupp

2014 har sjön fått en stort medial uppmärksamhet i både tidningar, radio och TV.

I Juli 2014 skickades en hemställan in till Länsstyrelsen i Kalmar län om vädjan att sluta tömma sjön på vatten. Länsstyrelsen valde att avsluta ären-

Bild till överst till höger: Yxern i slutet av december 2013 då vattenståndet var mycket lågt.

Övriga bilder är tagna år 2014 och visar hur kraftigt regleringen påverkar sjön. Vid lågvatten torrläggts ungefär 40 % av sjöns yta. Det gör att sjöns fiskar får sina lekplatser förstörda och det strandnära fågelivet påverkas negativt.

det redan efter en vecka, med beslut om ingen åtgärd. I augusti tog Micael Glennfalk kommunalråd kontakt med undertecknad och önskade bli informerad om situationen i Yxern. Dagen efter skickade Micael Glennfalk ett brev till landshövding Stefan Carlsson i Kalmar med rubrik "Min vädjan till landshövdingen: Stoppa tömningen av Yxern!" Den 12 september skickar Micael Glennfalk ett nytt brev till Landshövdingen efter samtal med undertecknad om en inbjudan att besöka Yxern för att på plats se vad regleringen gör med sjön. Några timmar senare kom klartecken från landshövdingen att han tackar ja till inbjudan till ett besök med guidad tur runt sjön.

Den 28/10 2014 besökte landshövding Stefan Carlsson sjön Yxern tillsammans med Eva Brynolf, avdelningschef på länsstyrelsens miljöenhet samt kommunalråd Micael Glennfalk, Vimmerby Kommun. Landshövdingen var märkbart tagen över hur regleringen slår mot sjön.

Efter att ha tagit kontakt med Tomas Kronståhl, som är kommunalråd i Västerviks kommun så bokades det in ett besök vid sjön även med honom. Den 12 November 2014 besökte Tomas Kronståhl tillsammans med Gun Lindberg, hållbarhetsstrateg i Västerviks kommun, sjön. Med på besöket var även kommunekolog Björn Holm som representerade Vimmerby Kommun. Sällskapet fick se samma platser som landshövdingen fick se under sitt besök.

Vid Älvräddarnas årsmöte 2014 anordnades en utflykt till sjön Yxern. Det var ett trettiotal älvräddare som besökte sjön tillsammans med några inbjudna politiker. Ordföranden Christer Borg talade vid sjön inför både älvräddare och politiker.

Gustaf Ulfsparres Stiftelse rapporterar

GUSTAF ULFSPARRES Stiftelse (GUS) bedriver sedan 1988 ideella fiskevårdsinsatser i Emån. GUS styrelse består av tre ordinarie ledamöter: Bodil Liedberg Jönsson, Pelle Klippinge och Lars Peter Gustafsson samt Andreas Elfström, Anders Eklöv, Lars Kreutner, Mikael Frödin, Stefan Kläppe, Kent Håkansson, Curt-Robert Lindkvist och Heinz-Werner Heller som varit

adjungerade. Under augusti var GUS värd för organisationen Älvräddarna vars årsmöte avhölls på Ems herrgård och i slutet av november anordnade Älvräddarna tillsammans med GUS ett seminarium om Kunskap för levande vatten i Oskarshamn.

När det gäller fiskevård bidrog GUS, förutom eget arbete med att elfiska och samla in yngel, med ekonomiskt stöd till undersökning

Övre bilder: Fiske i Emån

Vänster bild: Under Älvs årsmöte var det flera deltagare som tog chansen att besöka Gustaf Ulfsparrs Stiftelses fiskemuseum i Fliseryd

Höger bild: Genom att klippa bort en liten bit av analfenan och skicka på analys får man viktig information om havsöringen

Gustaf Ulfsparrs Stiftelses logga, den hoppande havsöringen här i form av ett emaljärke, designade Gustaf Ulfsparr redan under 1930-talet

av Emåns havsöringars genetik. Förutom GUS bidrog även Länsstyrelsen i Kalmar, Sportfiskarna och Göte Borgströms stiftelse.

Analysen av Emåns havsöring utfördes av Sveriges Lantbruksuniversitet och visade att dagens öring i Emån, genetiskt sett, liknar

det bestånd som fanns i ån under 60-talet. Men resultaten visar dock på en viss förändring sedan dess och som kan bero på av felvandrande odlad öring resulterande i en pågående genetisk påverkan.

Säkra genetisk skillnader kunde observeras mellan uppväxande öring från olika delar av Emån, vilket indikerar att det finns en inom-åstruktur dvs. skillnader mellan olika områden. Framtida åtgärder bör därför anpassas till olika delar av ån. Beståndet vid Fliseryd är svagast med relativt lågt antal lekfishar. Detta medför att alla åtgärder vid Karlshammars kraftstation (9 km från mynningen) är mycket viktiga för hela åns övre bestånd. Således ytterligare ett motiv för att detta kraftverk fortsätter att vara ur drift eller miljöanpassas, efter gällande krav, så att fisken lättare ska kunna vandra i systemet.

Den felvandrande odlade öringens ursprung kom främst från Stockholmsutsättningar. Dock även från Mörrumsån vilket innebär att dessa öringar vandrar upp i Emån och andra vattendrag för lek, med risk för sjukdomsspridning och på sikt även en negativ genetisk uppblandning. Även om det naturligt förekommer felvandring mellan olika vattendrag och bestånd, är detta långt ifrån dagens situation. Återkommande sätts det bland annat ut ca 100 000 odlade öringsmolt i Stockholms närområde varav en stor andel av dessa sätts ut i skärgården. Sådana öringar har liten "hemkänsla" på ett vattendrag när de senare ska upp och leka vilket innebär en hög och oönskad felvandring. Detta menar GUS utgör en risk inte bara för Emåns vilda och unika öring utan även för andra bestånd.

Över **100 års kamp** för älvarna fortsätter

Naturskyddsföreningen bildades 1909. En av de stora orsakerna var missnöjet med att allt fler älvar och vattendrag byggdes ut och dämdes upp. Det var ett av de största ingreppen någonsin i den svenska naturen, och ledde till en kamp som föreningen har fortsatt att föra sedan dess.

UNDER DE 106 ÅR som gått sedan föreningen bildades har frågan om Sveriges energiförsörjning blivit allt mer komplicerad. Vi har blivit medvetna, inte bara om farorna med fossila bränslen och kärnkraft, utan också om vilka miljöskador andra förnybara energikällor kan leda till. Det har tvingat oss att se på vattenkraften i ett större perspektiv.

Ett av Naturskyddsföreningens

viktigaste verktyg för att påverka vattenkraften idag, vid sidan om att påverka beslutsfattare att införa hårdare lagkrav, är vår miljömärkning Bra Miljöval. Syftet med miljömärkning är att ge konsumenter bättre möjlighet att använda sin konsumentmakt, genom att märka ut de produkter som skadar miljön minst. Som privatperson är det annars väldigt svårt att sätta sig in i miljöpåverkan från olika energikällor, och det är lätt att låta sig snärjas av påkostad marknadsföring från hundratals elbolag som alla vill framstå som de mest miljömedvetna. De krav Bra Miljöval ställer är framtagna i samarbete med exempelvis forskare och miljöorganisationer,

och gäller på samma sätt oavsett bolag. Naturskyddsföreningen fungerar som en oberoende tredjepart som både ställer kraven och kontrollerar att de uppfylls.

En stor del av den el som är märkt Bra Miljöval kommer från vattenkraft, men för att vattenkraftsel ska kunna bli märkt krävs att den uppfyller krav som i regel ligger långt över vad nuvarande vattenkraftstillstånd kräver. De viktigaste av dessa krav är att inga vattendrag får torrläggas, att tappningarna måste förhålla sig till vattendragens naturliga flöden och att vattenkraftsproducenterna måste avsätta pengar för att t ex bygga omlöp eller undanröja vandringshinder. I praktiken fungerar det så att producenterna får välja om de vill utföra

Miljöprojekt som finansierats av Bra Miljöval mellan 2003 och 2015.

Bild vänster sida: Rolfsån rinner genom flera kommuner i Västra Götaland. Här har flera projekt bidragit till fiskvandring och återställd vattenmiljö.

Bild överst höger: Hjoån är ett av många exempel på där fonden finansierat omlöp runt befintliga kraftverk.

Bilder mitten: Artikelförfattaren var på plats vid invigningen av den återställda strömfåran i småländska Öne å.

Bilder längst ned: Vånsjöbro utanför Enköping, där Sportfiskarna drivit igenom ett återställningsprojekt finansierat av miljöfonden.

åtgärder vid sina egna kraftverk eller låta pengarna gå in i Naturskyddsföreningens centrala fond, där de används för att finansiera åtgärder på andra platser där behovet av åtgärder är stort. Många av de åtgärder som brukar nämnas som positiva exempel i Sverige, som fiskvägen vid Hertingforsen i Ätran, är finansierade av Naturskyddsföreningens fonder, tack vare försäljning av el märkt Bra Miljöval. Fonden är fri att söka ur, och används flitigt av exempelvis fiskevårdsföreningar, kommuner och miljöorganisationer. Sammanlagt betalar miljöfonden ut i storleksordningen femton miljoner kronor per år till projekt som gynnar biologisk mångfald i rinnande vatten. Vid sidan om miljöfonden finns även en fond för energieffektiviseringsåtgärder och en för investering i ny spets-teknik för förnybar elproduktion.

De krav Bra Miljöval ställer utvecklas och höjs med tiden. När märkningen på el infördes 1996 var kraven att elen skulle vara förnybar och att ingen ny vattenkraft fick byggas. Även om den kravnivån var mycket låg jämfört med dagens gjorde märkningen det möjligt att skilja förnybar el från kärnkraftsel och fossilel, och banade vägen för de betydligt hårdare krav som kom 2002, på såväl vattenkraft som vind- och biokraft. 2009 höjdes kraven ännu mer, och i dagsläget förbereds ytterligare en skärpning.

Det finns gott om exempel på projekt som kommit till stånd tack vare miljöfonden. Några nyligen avslutade är omlöpsbyggen och återställda vattenflöden i Leån, Sandsbäcken och Bureälven.

Naturskyddsföreningen är ständigt på jakt efter bra projekt att stödja genom miljöfonden, som finansieras av el märkt Bra Miljöval. Den som har ett projekt på gång är mer än välkommen att kontakta föreningens handläggare.

TACK

för ert värdefulla stöd och engagemang i vår kamp
för bevarande av våra strömmande vattendrag!

Huvudsponsorer

FISKE
JOURNALEN

fiskefeber+
flugfiske_feber

Guldsponsorer

Silversponsorer

SPORTFISKEGIGANTEN

Mix Fishing • Bollnäs FVF • Storsjö FVO • Ängelholms Sport & Fiskevårdsförening • Fotograf Magnus Ström

Bronssponsorer

Lapponicus Fiske & Fritid • Ljusdals FVO • Sportfiskebutiken Tajtlajn AB • Ätråns Sportfiskeförening Falkenberg • Nalc Fiske & Fritid
Nedre Ätraälvens FVOF • Skånerevisorn AB Stockholms Fog AB • Stockholms Flugfiskeklubb • Minimark & Trädgård AB • Mieke Fishing
Petterssons Chark AB • Möbelsnickare Christofer Eliasson • Torrfluga.se • VattenBruks AB • Sandhamnsguiderna • Studio Henrik Bonnevier
Skärgårdsguiderna • Nordic Footprints • Tomas Jönsson Flyfishing • Måndagsgruppen • Scandinavian Fly Fishing Guides • Two little feet
www.linetrapp.se • Skanfur AB • Uttråns FVF • Skandinavien Sportfiskecenter AB

Stötta Älvträddarna du också!

Kontakta Peter Sjödin

070-210 49 30 • peter@alvraddarna.se • www.alvraddarna.se

TACK

för ert värdefulla stöd och engagemang i vår kamp
för bevarande av våra strömmande vattendrag!

Huvudsponsorer

FISKE
JOURNALEN

fiskefeber+
flugfiske-feber

Guldsponsorer

Mälardalens Canebyggare

Silversponsorer

M.L. Måleri AB
MICHAEL LARSSON

fiskesnack.com

*Scandinavian
Split Cane*

BIOS

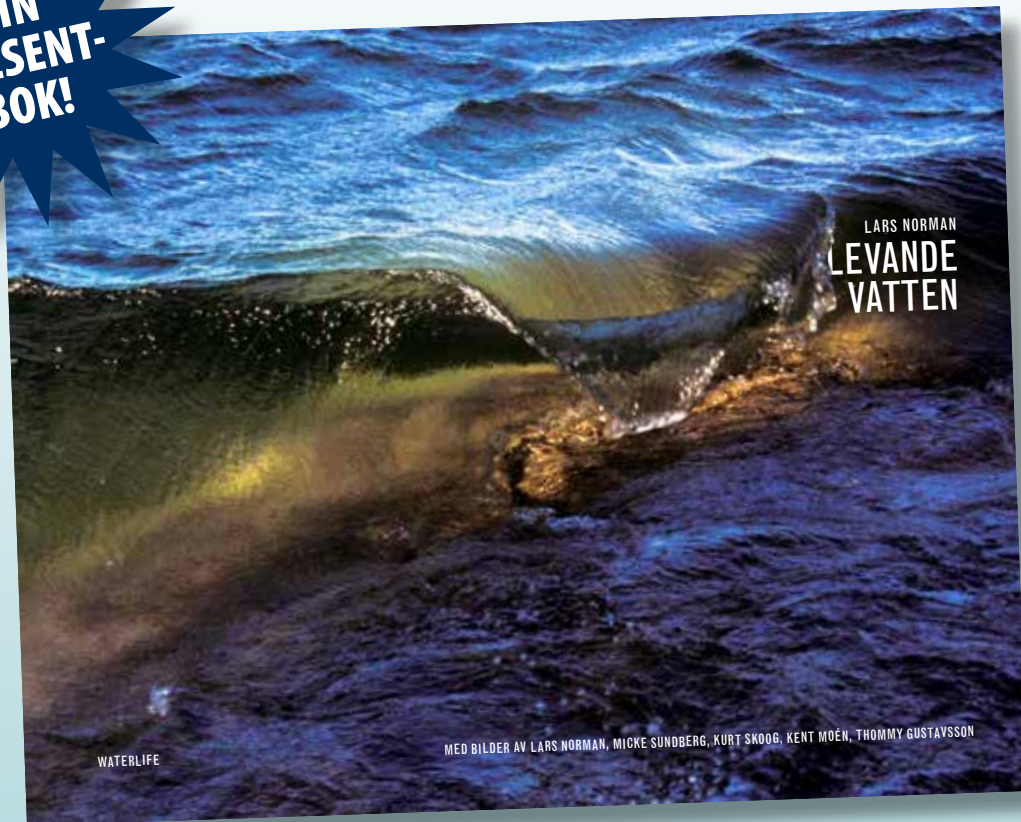
Bronssponsorer

AB Anders Sockhus • All Fly Mörrum AB • Annonkskonsult Migge Sarrión AB • Avasund Fiske & Camp
Böjda Spön AB • CWC • DMD-Consulting Sweden • Ekbergs Fiske • FiskeBiten.com • Fiskeimporten • Fiskeknuten
Gällivare Norrsport • Gunnar Westrin • Härkan & Långan Jakt och fiske • Hultins Sportfiske • Icehotel AB • Jan Lahenkorva • Johan Broman
Tackle & Event • Kallax Flyg • Laponia Flyfishing • Lidmans Svartån • Makkaur Miljö • MÅ Fiske & Fritid • MSX FlyFishing
Mälardalens Sportfiske • Sunnedamms Sportfiske • Scandinavian Fly Fishing Guides
www.linetrapp.se • Skanfur AB • Uttrans FVF • Älvdalens Fiskecenter

Stötta Älvräddarna du också!
Kontakta Peter Sjödin

070-210 49 30 • peter@alvraddarna.se • www.alvraddarna.se

FIN
PRESENT-
BOK!

NATUREN UNDER VATTENYTAN. Spännande och fascinerande livsformer i en värld vi sällan möter eller ens uppmärksammar. Gåtfulla rödingar, mytiska musslor, strömstaren som flyger under vattnet, uttern, harren och öringen – alla är de delar i ett nätverk av vattenliv. Ett nätverk som kopplar till stranden och skogen och blir till en helhet. Följ med till älven och bäcken, lär känna en ursprunglig del av vår svenska natur i en ord- och bildupplevelse med vattnet som utgångspunkt. Unika bilder av levande vattenmiljöer som hänför och inspirerar, och naturlyriska texter som för oss ut till vattnet och via naturvetenskapen, in till det ursprungliga.

"Vattenland. Finns överallt i skiftande former. Från de första dropparna mot berget och utför i rörelse mot havet."

"Möten vid urskogsströmmen. Varje träd med sin individuella utformning. Plantor som söker ljuset."

"Örnar vaggas i grenverket. Rödingar glider bland trädens rötter. Ett sagovatten i dagens verklighet. Med en dörr på glänt vid fjällets fot."

"Harlek i vårarya och under några höstveckor storrrödingens bröllopsdans."

"Plötsligt sitter strömstaren på en sten i forsen. När den tar sig fram med klippande vingtag bland bottenstenarna på jakt efter sländlarver är den ensam om sitt beteende bland svenska fåglar."

"Mest känd för sina pärlor fascinerar flodpärlmusslan än mer för andra egenskaper. Ett djur som behöver öringen som vän och renar vattnet i varje andetag. Den art som blir äldst i natur och binder historiska dokument i sitt skal."

"Uttrar i gryningen! Leker tafatt på nattgammal is. Uttern och älven – tillsammans som den levnadsglade med sin livsbärare."

Boken ges ut av förlaget Waterlife och kan beställas via Älvräddarnas hemsida. Pris 290:- inklusive frakt. Överskottet från försäljningen går till Älvräddarnas Samorganisation.